

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14CoP/18/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6220200106
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Snopčoková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6220200106.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Snopčokovej a členov senátu JUDr. Jána Auxta a JUDr. Evy Dzúrikovej, v právnej veci navrhovateľky: B. T., rodená H., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX D. Y., A. H. D. XX, občianka G. republiky, proti manželovi: M. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX M., M. XX, G. republika, občan G. republiky, o rozvod manželstva, o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Veľký Krtíš číslo konania 13Pc/4/2020-23 zo dňa 31.03.2020, takto

rozhodol:

I. Uznesenie Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 13Pc/4/2020-23 zo dňa 31.03.2020 p o t
v r d z u j e .

II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie výrokom I. zastavil konanie s poukazom na ustanovenia § 9 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej „CSP“), v nadväznosti na § 1 a 2 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej „ZMPSP“) a podľa čl. 26 ods. 2 Zmluvy medzi Československou socialistickou republikou a Socialistickou federatívnou republikou Juhosláviu o úprave právnych vzťahov v občianskych, rodinných a trestných veciach (Vyhláška ministra zahraničných vecí z 19. novembra 1964 publ. pod č. 207/1964 Zb.) a výrokom II. uznesenia rozhodol o trovách prvoinštančného konania a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení uznesenia konštatoval, že navrhovateľka návrhom doručeným súdu dňa 20.01.2020 žiadala o rozvod manželstva. Súd predvolal navrhovateľku na informatívny výsluch na doplnenie rozhodujúcich skutočností, ktoré majú podstatný význam pre posúdenie právomoci súdu konať vo veci rozvodu manželstva, nakoľko v danom prípade ide o občianskoprávne konanie s cudzím prvkom. Z výsluchu navrhovateľky zo dňa 04.03.2020 vyplýva, že druhý manžel, M. T., je štátny občan G. republiky, na Slovensku bývali niekoľko mesiacov pred uzavretím manželstva a po uzavretí manželstva ešte ďalšie 4 mesiace. V novembri 2019 druhý manžel opustil spoločnú domácnosť, vrátil sa späť do G. republiky a odvtedy sa tam zdržiava.

1.2. Na základe uvedeného súd prvej inštancie pre určenie právomoci vo veciach rozvodu manželstva účastníkov konania, kde druhý manžel je občan G. republiky s bydliskom na území tohto štátu, s poukazom na § 2 ZMPS na určenie právomoci použil uzatvorenú dvojstrannú medzinárodnú zmluvu medzi Československou socialistickou republikou - nástupníckym štátom Slovenská republika a Socialistickou federatívnou republikou Juhosláviu - nástupníckym štátom G. republika. Z článku 26 ods. 2, veta druhá tejto zmluvy vyplýva, že pokiaľ jeden z manželov má bydlisko na území jednej zmluvnej strany a druhý na území druhej zmluvnej strany, je na rozvod manželstva príslušný súd zmluvnej strany, na území ktorej má bydlisko manžel, proti ktorému návrh smeruje. V tomto prípade tak rozvod manželstva nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, ale príslušného súdu na území Srbskej

republiky. Nakoľko súdy Slovenskej republiky nemajú právomoc vo veci konať a nedostatok právomoci je prekážkou neodstrániteľnou, súd v konaní nemôže ďalej pokračovať a preto konanie v zmysle § 9 CSP zastavil a rozhodol o trovách prvoinštančného konania.

2. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie, pretože nesúhlasí s tým, aby rozvod prebiehal v Srbskej republike, keďže je občianka Slovenskej republiky a manželstvo uzavreli na území Slovenskej republiky. Ďalej odvolateľka uviedla, že „jej príde rozhodnutie súdu vo Veľkom Krtíši nespravodlivé a nezmyselné, aby konanie ďalej prebiehalo v Srbskej republike“. Taktiež do žiadosti o rozvod uviedla, že „žiada o náhradu trov konania zo strany odporcu čo ale súd zamietol“. Nakoľko sa kvôli manželstvu s ním dostala do finančne zlej situácie, nemá dostatok financií na to, aby si mohla dovoliť vycestovať do Srbskej republiky. Preto žiada Krajský súd v Banskej Bystrici, aby „prehodnotil rozhodnutie“ prvoinštančného súdu.

3. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku - ďalej „CSP“), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 65 a § 66 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku - ďalej „CMP“ a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 CSP a contrario uznesenie okresného súdu podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správne potvrdil.

4. Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákona neustanovuje inak.

5. Podľa ustanovenia § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky"). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 161 ods. 2 CSP).

6. Podľa ustanovenia § 9 Civilného sporového poriadku, ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

7. Podľa § 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len „ZMPS“) účelom tohto zákona je ustanoviť, ktorým právnym poriadkom sa spravujú občianskoprávne, obchodné, rodinné, pracovné a iné podobné vzťahy s medzinárodným prvkom, upraviť právne postavenie cudzincov, ako aj ustanoviť postup slovenských justičných orgánov pri úprave týchto vzťahov a rozhodovanie o nich a tým napomáhať medzinárodnej spolupráci.

8. Podľa § 2 ZMPS ustanovenia tohto zákona sa použijú, len pokiaľ neustanovuje niečo iné medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná alebo zákon vydaný na vykonanie medzinárodnej zmluvy.

9. Podľa čl. 153 Ústavy Slovenskej republiky, na Slovenskú republiku prechádzajú práva a povinnosti z medzinárodných zmlúv, ktorými je Česká a Slovenská Federatívna Republika viazaná a to v rozsahu ustanovenom ústavným zákonom Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, alebo v rozsahu dohodnutom medzi Slovenskou republikou a Českou republikou.

10. Podľa čl. 26 ods. 2 Zmluvy medzi Československou socialistickou republikou a Socialistickou federatívnou republikou Juhosláviu o úprave právnych vzťahov v občianskych, rodinných a trestných veciach (Vyhláška ministra zahraničných vecí z 19. novembra 1964 publ. pod č. 207/1964 Zb.), ak je v čase podania návrhu jeden z manželov občanom jednej zmluvnej strany a druhý občanom druhej zmluvnej strany, je pre konanie o rozvod príslušný súd zmluvnej strany, na území ktorej majú obaja manželia bydlisko. Pokiaľ jeden z manželov má bydlisko na území jednej zmluvnej strany a druhý na území druhej zmluvnej strany, je príslušný súd zmluvnej strany, na území ktorej má bydlisko manžel, proti ktorému návrh smeruje. V oboch prípadoch možno manželstvo zrušiť rozvodom iba z príčin a za podmienok, ktoré sú súčasne ustanovené právnymi poriadkami oboch zmluvných strán.

11. Predpokladom toho, aby konanie mohlo prebehnúť a súd mohol vydať rozhodnutie je splnenie všetkých procesných podmienok vyžadovaných zákonom. Medzi základné procesné podmienky, ktoré je súd povinný skúmať ex offa a to v každom štádiu konania, je skutočnosť, či v danej veci, či už vzhľadom

na predmet sporu, prípadne vo vzťahu k účastníkom konania, je daná jeho právomoc vec prejednať a vo veci meritórne rozhodnúť. Prekážka nedostatku právomoci súdu je prekážkou konania, ktorá je neodstrániteľná, čoho procesným dôsledkom je, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci a konanie o návrhu, ktorý nespadá do jeho rozhodovacej právomoci, podľa ustanovenia § 9 CSP zastaví.

12. Pokiaľ má súd skúmať a vyriešiť otázku svojej právomoci veci s cudzím prvkom (ktorý môže byť daný či už vzhľadom na štátne občianstvo, obvyklý pobyt účastníkov konania, vzhľadom na predmet sporu, alebo okolnosti vyplývajúce z predmetu sporu) vec prejednať a rozhodnúť, vychádza z obsahu multilaterálnych, ak týchto niet - bilaterálnych zmlúv (dohovorov), ktorými je ten-ktorý štát viazaný. Len v prípade, ak týchto dohovorov niet, prípadne ich nie je možné v danom prípade použiť, súd aplikuje pri vyriešení otázky, či v predmetnej veci je daná jeho právomoc, normy svojho vnútroštátneho právneho poriadku, upravujúce rozhodné právo na riešenie veci s cudzím prvkom v prípade kolidujúcich právnych poriadkov a okrem iného upravujúce aj právomoc súdov.

13. Okresný súd sa správne zameril na skúmanie svojej právomoci, pretože z návrhu manželky na rozvod manželstva boli zrejmé okolnosti, že pôjde o konanie s cudzím prvkom, keďže druhý manžel - voči ktorému návrh na rozvod manželstva smeroval, má podľa údajov v návrhu bydlisko v Srbskej republike a aj štátne občianstvo má Srbskej republiky. V návrhu na rozvod manželstva manželka uviedla, že manžel opustil spoločnú domácnosť po troch mesiacoch manželstva. Uviedla, že manžel žije v Srbskej republike. Na výzvu súdu, aby manželka súdu predložila potvrdenie o poslednom spoločnom bydlisku, táto súdu oznámila, že nikdy nemali spoločné bydlisko, trvalé ani prechodné. Taktiež na informatívnom výsluchu, na ktorý bola manželka súdom predvolaná a dostavila sa dňa 04.03.2020 uviedla, že sa manžel vrátil do Srbska, lebo mu končilo povolenie na pobyt. Uviedla, že pred sobášom bývali spolu v domácnosti dva mesiace, po sobáši bývali spolu približne 4 mesiace, avšak v novembri 2019 manžel odišiel a vrátil sa naspäť do Srbska. Uviedla, že má informácie, že manžel sa zdržiava na adrese v Srbsku tak, ako to uviedla v návrhu.

14. Nakoľko je zrejmé, že každý z manželov má odlišné štátne občianstvo a aj trvalý pobyt v inom štáte, kde sa aj skutočne fyzicky zdržiavajú, pričom manžel, proti ktorému návrh na rozvod manželstva smeruje, nemá svoj pobyt v členskom štáte Európskej únie, okresný súd tak správne na vyriešenie otázky právomoci súdov Slovenskej republiky vo veci rozvodu manželstva aplikoval prioritne zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, avšak s poukazom na ustanovenie § 2 tohto zákona správne vyhodnotil, že medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika, ako nástupnícky štát, viazaná so Srbskou republikou, ako tiež nástupníckym štátom pôvodného zmluvného štátu, má prednosť pred zákonnými ustanoveniami kolíznej vnútroštátnej normy ZMPS.

15. Právomoc súdu rozhodnúť o rozvode manželstva v konkrétnej veci je upravená v čl. 26 ods. 2 Zmluvy medzi Československou socialistickou republikou a Socialistickou federatívnou republikou Juhosláviou o úprave právnych vzťahov v občianskych, rodinných a trestných veciach (Vyhláška ministra zahraničných vecí z 19. novembra 1964 publ. pod č. 207/1964 Zb.), pričom tento článok v odseku 2 upravuje dve rozhodné kritériá pre založenie právomoci súdu a to, ak je v čase podania návrhu jeden z manželov občanom jednej zmluvnej strany a druhý občanom druhej zmluvnej strany, je pre konanie o rozvod príslušný súd zmluvnej strany, na území ktorej majú obaja manželia bydlisko. Je zrejmé, že v konkrétnej veci toto prvé kritérium ako rozhodné pre posúdenie právomoci súdu nie je aplikovateľné, keďže z výsluchu navrhovateľky je zrejmé, že manželia nemajú spoločné bydlisko na území jedného zo zmluvných štátov, ale každý z manželov na území iného zmluvného štátu. Na takýto prípad dopadá ďalšie rozhodné kritérium upravené v čl. 26 ods. 2 tejto dvojstrannej zmluvy a to, že pokiaľ jeden z manželov má bydlisko na území jednej zmluvnej strany a druhý na území druhej zmluvnej strany, je príslušný súd zmluvnej strany, na území ktorej má bydlisko manžel, proti ktorému návrh smeruje. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že právomoc súdov Slovenskej republiky by tak bola založená len v prípade, ak by podával návrh na rozvod manželstva manžel voči manželke, žijúcej v Slovenskej republike. V opačnom prípade však je daná právomoc súdov Srbskej republiky, keďže v zmysle uvedeného rozhodného kritéria návrh na rozvod manželstva smeruje proti manželovi, ktorý má bydlisko na území Srbskej republiky.

16. Odvolací súd pre úplnosť konštatuje, že pokiaľ dvojstranná medzinárodná zmluva upravuje tieto dve rozhodné kritériá pre založenie právomoci súdu o rozvode manželstva rozhodnúť, je tak pre určenie právomoci súdu bezvýznamné, kde, na území ktorého štátu, bolo manželstvo uzatvorené. Rozhodné

kritériá sú dané a niet žiadneho ustanovenia ani článku, na základe ktorého by si za tejto situácie (ak návrh smeruje voči manželovi, ktorý má bydlisko v Srbsku) mohol súd Slovenskej republiky vyvodiť právomoc vo veci návrhu manželky na rozvod manželstva konať a meritórne o ňom rozhodnúť.

17. Odvolací súd na základe vyššie uvedeného tak prisvedčil správnosti a zákonnosti záveru súdu prvej inštancie, ktorý vyslovil, že v predmetnej veci nie je daná právomoc súdu Slovenskej republiky tak z hľadiska vnútroštátneho, ako i medzinárodného práva vec prejednať a rozhodnúť. Z uvedeného záveru potom súdu vyplynul jediný zákonný následok, vyplývajúci z ustanovenia § 9 Civilného sporového poriadku a to v prípade zistenia, že spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, je súd povinný konanie bezodkladne zastaviť.

18. Odvolací súd preto po preskúmaní veci uznesenie súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP, v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP, ako vecne správne potvrdil a to tak vo výroku I., ako aj v závislom výroku o trovách prvoinštančného konania, nakoľko súd rozhodol v súlade s ustanovením § 52 CMP.

19. Civilný mimosporový poriadok v ustanovení § 52 upravuje základnú zásadu náhrady trov konania v mimosporovom procese, podľa ktorej žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pokiaľ zákon v nasledujúcich ustanoveniach neupravuje inak. O povinnosti nahradiť trovy konania (pokiaľ nejde o trovy konania štátu) rozhoduje súd len na návrh oprávneného účastníka (§ 57 CMP). Pokiaľ okresný súd rozhodol o náhrade trov prvoinštančného konania podľa ustanovenia § 52 CMP v súlade so všeobecnou zásadou náhrady trov konania v mimosporovom procese, podľa ktorej žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pretože zákon v nasledujúcich ustanoveniach neupravuje inak, rozhodol v súlade so zákonom.

20. Zhodne, s poukazom na ustanovenie § 52 CMP, odvolací súd rozhodol aj o náhrade trov odvolacieho konania a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).